

VETENSKAPENS VÄRLD

QUICKFIX FÖR KLIMATET?

Osakligt i SVT om kärnkraften

Public service (Sverige Radio & TV) anses av flertalet som saklig, neutral och pålitlig. Utom av "marknadskrafterna" (vissa av dem) – som gärna vill ha en vänsterstämpel på helheten, för att kunna skära ner anslagen. Särskilt innehållsrika och allsidiga är programmen i riksradios P1 – SVT-inslagen kan variera och övriga kommersiella TV-kanaler har ofta dunkla motiv.

● Vissa program i massmedia har man större krav på än andra. Efter att ha genomlidit en hel valrörelse i TV-mediet med kärnkrafts-propagandan som huvudtema, såg man därför fram mot Vetenskapens värld i TV2 och "Spelet om kärnkraften" (28/7). Kanske äntligen lite saklig information inom detta misshandlade område – men man blev besviken.

Underrubrikerna, som Vad säger forskarna – Är kärnkraften den mest pålitliga lösningen – Kan vindkraften leverera lika stabilt, gav intryck av att här skulle man verkligen få veta något konkret. Men det blev alltså ytterligare ett slag i luften – ovärdigt SVT. Och man undrar,

© SVT Foto: Janne Danielsson

om vi ska låta propaganda-folket leda oss in i högenergi-samhället.

Den mest iögonfallande blev nu en pladdrande jänta, som tydligen tidigare varit med i miljörörelsen. Men kommit fram till – att miljön visserligen är viktig, men endast går att rädda med kärnkraft. Hennes farsa var visst direkt kopplad till kärnkraftsindustrin – jäntan fick mer tid i rutan, än någon annan i programmet.

Hon (?) hade bl a arrangerat en bussresa ner till Tjernoby, men de blev inte insläppta (allt visades i direktsändning) – vad nu detta hade med saken att göra. Jäntan hade ett mycket välsmort munläder – intrycket var att man satsat på henne, som kärnkraftens svar på Greta Thunberg. Men här var alltså budskapet ett annat – kärnkraften var enda räddningen, kosta vad det kosta ville.

Man ville byta kanal

När man dessutom släppte fram Ebba Busch, som enda politiker och hon återigen fick leverera sitt propaganda-budskap oemotsagd – ville man närmast byta kanal. Vi ska tydligen lägga en mycket stor del av samhällets resurser framöver på något – som är direkt farligt och kanske inte ens behövs. T o m kärnkraftens pålitlighet och effektivitet kan ju ifrågasättas. En stor del

av året står ju anläggningarna stilla, pga reparation och haverier.

Och varför ska alla energi-producenter behöva vara uppkopplade 24 timmar om dygnet. När någon anläggning inte levererar på max och ingen annan klarar av att ersätta, är det väl bara att koppla ur en chipsfabrik eller ett pappersbruk – tills det hela löst sig. Tågen står ju stilla tätt som oftast, pga problem med både energi och teknologi från 1800-talet – ingen där verkar ha några krav på 24-timmars-service.

Problem-områden, som aldrig hinner beröras i kärnkrafts-debatter, är – var kärnbränslet ska produceras, risker för kärnkraftsolyckor och terrorhot, den militära användningen samt förvaret av det utbrända kärnbränslet och ekonomin kring detta. Klarar jordens redan sargade klimat av högenergi-samhället? Man påstod t o m i programmet, att någon lyckats tämja fusionskraften – då är vi illa ute.

Var ska det svenska kärnbränslet produceras? Ska det bli i Skåne, i de västgötska platåbergen eller i turistbygden kring södra delen av Storsjön i Jämtland. Vi befarar det sistnämnda och har därför nyligen ändrat Sverigeledens sträckning inom området – för att slippa tänka på eländet.

Sedan ska då det utbrända svenska högaktiva bränslet förvaras någonstans i 100.000 år – innan radioaktiviteten avklingat tillräckligt. Detta löser man genom att gömma materialet långt nere under markytan – inneslutet i "kopparkapslar" i berggrum, vilka sedan förseglas.

Som om detta skulle vara någon garanti mot

terrorism, jordbävningar eller korrosion. Vad händer här om 100 år – ingen vet. Vad händer här om 1.000 år – ingen har en aning. Om t ex Golfströmmen ändrar riktning, har vi väl en ny istid här uppe i Norden. Denna lär förändra både berggrund och grundvattenströmmar.

Och hur ska vi märka ut dessa högrisklager för framtiden? För tusen år sedan hade vi inte ens ett skriftspråk – då ristade vi runor på stenar. I dagens mediabrus ändras nu det digitala vardagen varje decennium – inget budskap torde ha någon längre livslängd. Hur förmedlar vi denna riskinformation till kommande generationer? Det går knappast att tillverka skyltar som någon begriper – eller som ens är läsbara om 100 år.

Och vad gör vi av allt ”lågaktivt avfall”, som redan upptar ansenliga volymer. Ska utbrända reaktorbyggnader stå kvar som ”historiska” monument för all framtid överallt?

Flera kärnkraftsolyckor har ju bevisligen redan inträffat i närtid. Hur kan man helt ”glömma bort” denna aspekt? 1986 blev bl a ett område stort som Blekinge obebodigt i Ukraina – alltså i vår omedelbara närhet. Radiak-molnet från Tjernobyl drabbade även Sverige – bär-, svamp- och renbetes-marker blev obrukbara från Gävlebukten ända upp till Kittelfjäll och är så fortfarande.

Kärnenergi medför stora risker

Mängder av andra allvarliga incidenter har inträffat, där det hade kunnat gå illa. Folk har tagit sig in på ”välbevakat” område och vistats där ett dygn utan upptäckt. Det har varit nära en härdsmälta i Forsmark. Och man krigar just nu i omedelbar närhet av Europas största kärnenergi-anläggning i Ukraina.

Hur stor landyta som drabbades i Fukushi-

ma i Japan 2011 är obekant, men hela produktionen vid denna anläggning slogs ut av en enda tsunami-våg. Detta tystade kärnkrafts-lobbyn för en tid, men nu är man igång igen med full styrka.

Samhället måste väl rimligen satsa på det som är HANTERBART och FÖRNYBART – sånt som redan visat sig någorlunda långsiktigt hållbart över tid. Dessa energi-alternativ finns redan, men används sparsamt. Hos vissa fanatiker MÅSTE tydligen samhället bli ännu mer högenergi-energiskt.

Men frågan är om planeten klarar av detta – måste vi konsumera så mycket energi? Löser vi inte jordens miljöproblem snart, så kommer alla att drabbas – ingen kommer att kunna ”köpa sig fri”. Att hoppas på Månen eller Mars är orimligt. Sânt kan vi syssla med, när vi uppnått miljöbalans på vår egen Jord. □

